

ความสัมพันธ์ระหว่างภาระจากงาน ความสามารถในการควบคุมงาน
กับความผาสุกทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ
ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลเขต 2
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาวรัตนา เขียวศิริถาวร

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-3754-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I21233421

RELATIONSHIPS BETWEEN JOB DEMANDS, JOB CONTROL, AND JOB – RELATED
PSYCHOLOGICAL WELL – BEING OF PROFESSIONAL NURSES WORKING
IN PRIMARY CARE UNIT, REGION 2, HOSPITALS UNDER
THE JURISDICTION OF THE MINISTRY
OF PUBLIC HEALTH

Miss Ratana Siaewsirithaworn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing
Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-3754-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาระจากงาน ความสามารถในการควบคุมงาน
กับความผลสุททางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพ
ชุมชน โรงพยาบาลเขต 2 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
โดย นางสาวรัตนา เชี่ยวศิริถาวร
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ชมพูนุช ไสภอาจารย์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.ชมพูนุช ไสภอาจารย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ)

รัตนา เขียวศิริถาวร : ความสัมพันธ์ระหว่างภาระจากงาน ความสามารถในการควบคุมงาน กับความผูกพันทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลเขต 2 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.

(RELATIONSHIPS BETWEEN JOB DEMANDS, JOB CONTROL, AND JOB - RELATED PSYCHOLOGICAL WELL - BEING OF PROFESSIONAL NURSES WORKING IN PRIMARY CARE UNIT, REGION 2, HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. ชมพูนุช ไสภจารย์, 104 หน้า. ISBN 974-17-3754-8

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาระจากงาน ความสามารถในการควบคุมงาน กับความผูกพันทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลเขต 2 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างคือพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ทั้งหมดจำนวน 195 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามภาระจากงาน แบบสอบถามความสามารถในการควบคุมงาน และแบบสอบถามความผูกพันทางใจในการทำงานของพยาบาล ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าความเที่ยง .82, .88 และ .95 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าคะแนนเฉลี่ยของความผูกพันทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = .73)

2. ภาระจากงานมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลางกับความผูกพันทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.39$ $p < .05$) ความสามารถในการควบคุมงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความผูกพันทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .41$ $p < .05$)

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ภาระจากงาน และความสามารถในการควบคุมงานมีความสำคัญต่อการเกิดความผูกพันทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ และผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารการพยาบาลในองค์กรพยาบาลต่อไป

สาขาวิชา .....การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา .....2546.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

Imhr ไสภจารย์

4377824036 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : JOB DEMANDS / JOB CONTROL / JOB – RELATED PSYCHOLOGICAL WELL – BEING

RATANA SIAEWSIRITHAWORN : RELATIONSHIPS BETWEEN JOB DEMANDS, JOB CONTROL, AND JOB – RELATED PSYCHOLOGICAL WELL - BEING OF PROFESSIONAL NURSES WORKING IN PRIMARY CARE UNIT, REGION 2, HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR : CHOMPUNUT SOPAJAREE, RN, Ph. D., 104 PP. ISBN 974-17-3754-8

The purpose of this research was to examine the relationships between job demands, job control, and job – related psychological well – being of professional nurses working in primary care unit, region 2, hospitals under the jurisdiction of the ministry of public health. The subjects were 195 professional nurses who had at least one year experience working in primary care unit. Three research instruments including job demands, job control, and job – related psychological well – being questionnaires were content validated and tested for reliability form which the cronbach's alpha were .82, .88 and .95, respectively. Statistical techniques used were percentage, mean, standard deviation, and pearson's product moment correlation.

Major findings were as follows :

1. The mean score of job – related psychological well – being of professional nurses working in primary care unit was at the moderate level. ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = .73)
2. job demands was moderately negatively related to job – related psychological well – being ($r = - .39$ $p < .05$) . In addition, Job control was moderately positively associated with job – related psychological well – being ($r = .41$ $p < .05$)

The results form this study indicate that the important of job demands and job control to job – related psychological well – being. It can be used as guideline for nurse administrators in nursing organization.

Field of study .....Nursing Administration... Student's signature R. Siaensirithaworn
Academic year .....2003..... Advisor's signature C. Sopajaree

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. ชมพูนุช โสภากาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรภรณ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณค่าตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ อย่างดียิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าศูนย์สุขภาพ ชุมชน ผู้ประสานงาน และพยาบาลวิชาชีพทุกท่านที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนของ โรงพยาบาลทั้ง 51 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ การวิจัย ตลอดจนให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาสับสนุนทุนบางส่วนในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ลาศึกษาต่อ ขอขอบพระคุณ คุณสมศิริ พรหมทอง ที่กรุณาเปิดโอกาสให้ได้ศึกษาต่อในครั้งนี้ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณ พ.ต.หญิงยุพิน ยศศรี ที่เอื้อเฟื้อสถานที่พักในขณะทำการวิจัย ขอขอบพระคุณ คุณวรรณภา ไธस्थ्यิมาพราย ที่คอยดูแล ห่วงใย และเป็นທີ່ปรึกษาให้ตลอด เวลา พร้อมนี้ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่คอยดูแลช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้เสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นที่รักและมีพระคุณอันยิ่งใหญ่ ขอขอบคุณ น้อง ๆ และหลาน ๆ ที่ช่วยเหลือเอื้ออาทรและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณกำลังใจและความช่วยเหลือของเพื่อนนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์ร่วมรุ่น และกัลยาณมิตรทุกท่านที่มีให้กับ ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

รัตนา เขียวศิริถาวร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากร.....	51
กลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผลการวิจัย.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	77
รายการอ้างอิง.....	78

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	93
ภาคผนวก ค การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น.....	95
ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	99
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	104

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลเขต 2 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	53
2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามภาระจากงาน แบบสอบถามความสามารถ ในการควบคุมงาน และแบบสอบถามความผาสุกทางใจในการทำงาน.....	60
3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าต่ำสุด สูงสุดของ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่ศูนย์สุขภาพชุมชน.....	66
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรภาระจากงาน ความสามารถในการ ควบคุมงาน และความผาสุกทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลเขต 2 จำแนกโดยรวม (n = 195).....	67
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความผาสุกทางใจในการ ทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลเขต 2 จำแนก ตามรายด้านและโดยรวม (n = 195).....	68
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความผาสุกทางใจในการ ทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลเขต 2 จำแนก ตามรายข้อ (n = 195).....	69
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาระจากงาน ความสามารถในการ ควบคุมงาน กับความผาสุกทางใจในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลเขต 2 (n = 195).....	70

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50
2	Scatter plot ภาวะจากงาน.....	96
3	Scatter plot ความสามารถในการควบคุมงาน.....	96
4	กราฟฮิสโตแกรมภาวะจากงาน.....	97
5	กราฟฮิสโตแกรมความสามารถในการควบคุมงาน.....	97
6	กราฟฮิสโตแกรมความผาสุกทางใจในการทำงาน.....	98

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย